

De hoogleraar

Dijkgraaf & Fresco

Folia 20 11-2-'11

Kiss Kiss

Ik weet niet precies hoe, maar ergens in de laatste twintig jaar is de kus in het Nederlandse begroetingsritueel geslopen. En niet zomaar een kus, geen vluchtig strijken langs een wang, maar de demonstratieve kus, driemaal nog wel. Smak! Smak! Smak! Hier ben ik, zegt de kusser, kijk mij eens kussen en waag het niet mijn kus te ontwijken. Waar komt die neiging tot kussen vandaan in een calvinistisch volk, behalve uit een overcompensatie van eerdere preutsheid? Is het omdat we massaal op vakantie zijn gegaan naar zuidelijke landen en onbewust iets van die mediterrane exuberantie willen meenemen? Is het de invloed van de modellen of de filmsterren met hun glamour en *savoir vivre*?

Het kan natuurlijk anders: Fransen en Spanjaarden kussen meestal slechts één of hoogstens twee keer. Maar ook in Frankrijk wordt, althans in mijn waarneming, nu vaker gekust dan vroeger, in de zin van

meer keren per persoon, en meer personen per dag. Hoewel handen geven echt bij de Franse cultuur hoort. Ik heb verschillende keren in mijn leven een Franse baas gehad, en die begroette me altijd met een ferme handdruk en 'Bonjour!', dat wil zeggen elke keer als hij me zag, ook al was dat tien keer op een ochtend.

Je kunt je afvragen of de kus zal blijven bestaan, nu een tijd lijkt aan te breken van naar binnen gekeerdheid en afstand tot anderen. Zal de kus als al te intiem gebaar van de werkvloer verdwijnen? Misschien. Maar ik verwacht eerder dat de handdruk uit de gratie zal raken, gegeven onze groeiende bezorgdheid over griepvirussen en andere infectiebronnen. Van kussen op de wang raak je minder snel besmet dan van handen schudden. De toekomst, op het werk, is dus aan de *wai*, de Thaise groet met gevouwen handen en een lichte buiging. Zonder aanraken. ■■■

Louise O. Fresco